

FI lausuntopyyntö VaVa syksy 2017

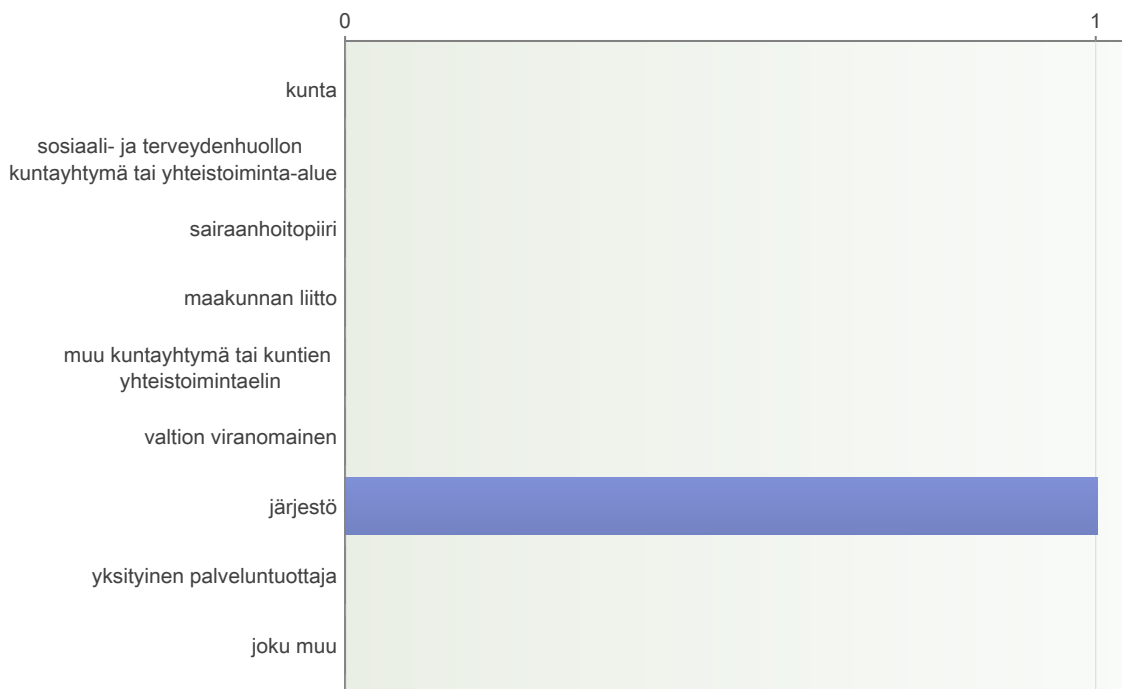
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot, sähköposti ja puhelinnumero	Lausunnon käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Suomen Optometrian Ammattilaiset ry, SOA	Taina Ponto	taina.ponto@erto.fi +358504925773		

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

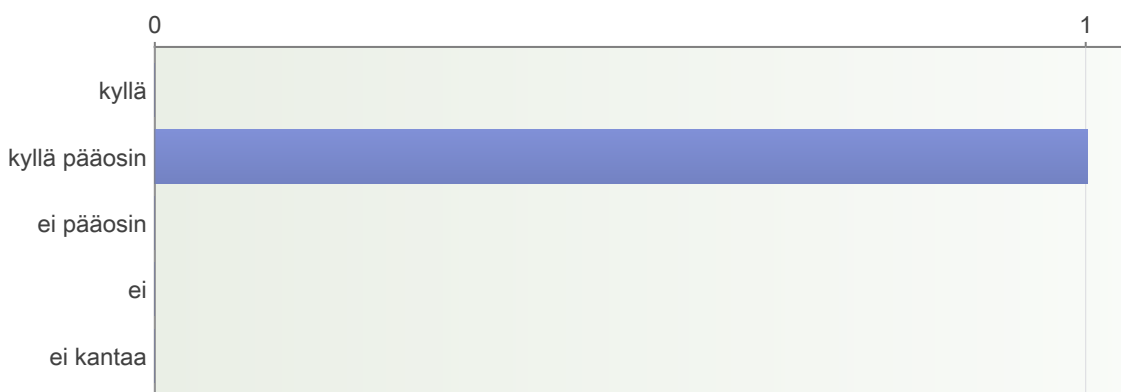
4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistuksella voitaneen kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja, niiltä osin kuin sitä on lainsäädännöllisesti mahdollista tehdä. Suomessa kuitenkin julkisessa terveydenhuollossa tuotetaan silmäterveyden peruspalvelua minimaalisen vähän. Suomen laaja optikkoliikkeiden verkosto silmälääkärivastaanottoineen tarjoaa tällä hetkellä kaikki tarvittavat silmäterveyden peruspalvelut. Mikäli valinnanvapauslaki toteutuisi esitetyllä tavalla heikennetään oleellisesti jo olemassa olevaa palveluverkostoa, joka toimii kattavasti koko Suomen alueella. Näin ollen palveluverkoston heikentäminen lisää merkittävästi väestön terveys- ja hyvinvointieroja silmäterveyden peruspalveluissa.

5. 2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

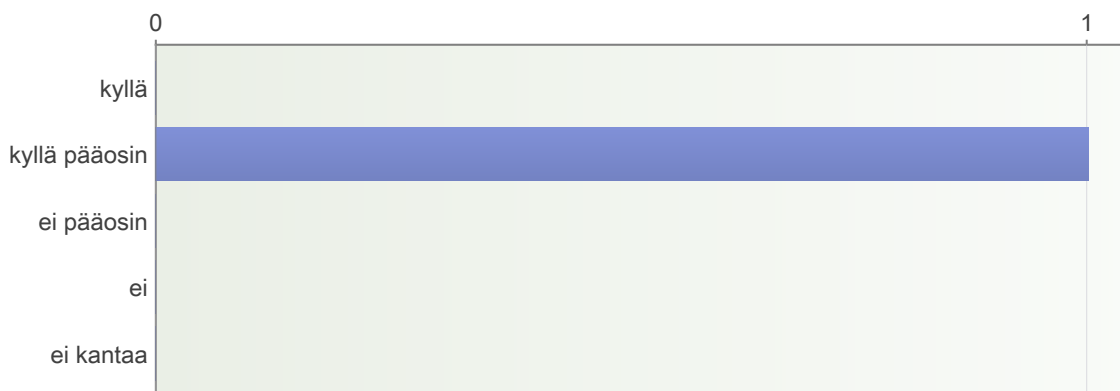
6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Näkemyksemme mukaan mukaan sote-uudistus edistää merkittäväksi asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihinsa. Asiakkaalla on myös mahdollisuus vaihtaa palveluntuottajaa, jos palvelut eivät saatavuudeltaan tai laadultaan vastaa hänen tarpeitaan. Lisää mahdollisuuksia palveluntuottajan valintaan, muissa kuin suoran valinnan palveluissa saadaan asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin myötä. Mm. suuri osa diabeettisen retinopatian, glaukooman ja ikärappeuman hoitosuunnitelman mukaisesta seurannasta voidaan toteuttaa asiakasetelein.

7. 3.Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Pääosin kyllä. Laki ei kuitenkaan anna joustavia mahdollisuuksia hakeutua omaan tilanteeseensa sopivaan palveluun silmäterveyden osalta. Kun asiakkaalla on oireena heikentynyt näkökyky, hän ensisijaisesti kääntyy optikon puoleen. Näin toimii vuosittain liki miljoona kansalaista, joista tutkimuksen jälkeen noin 100 000 ohjataan silmälääkärille. Terveyskeskusten kautta silmälääkärin avovastaanotolle hakeutuu THL:n hoitoilmoitusrekisterin mukaan vuosittain vain 45 000 henkilöä. Näin ollen omaan tilanteeseen sopiva ensisijainen palvelu löytyy uudistuksen jälkeenkin optikkoliikkeistä, ei sote-keskuksista.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

Vastaajien määrä: 1

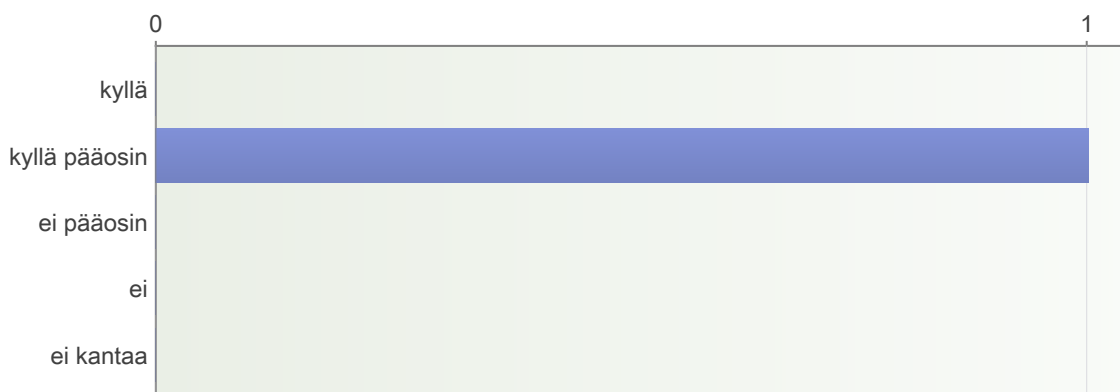

10. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

11. 5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

Vastaajien määrä: 1

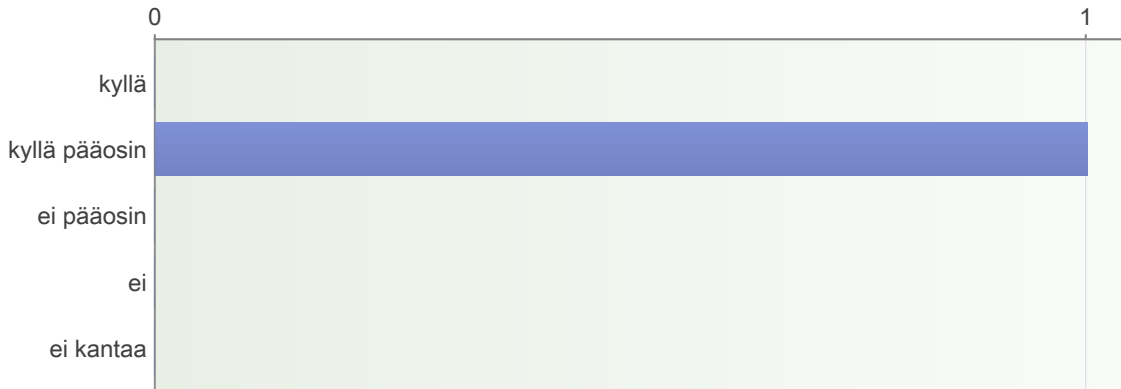

12. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

13. 6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

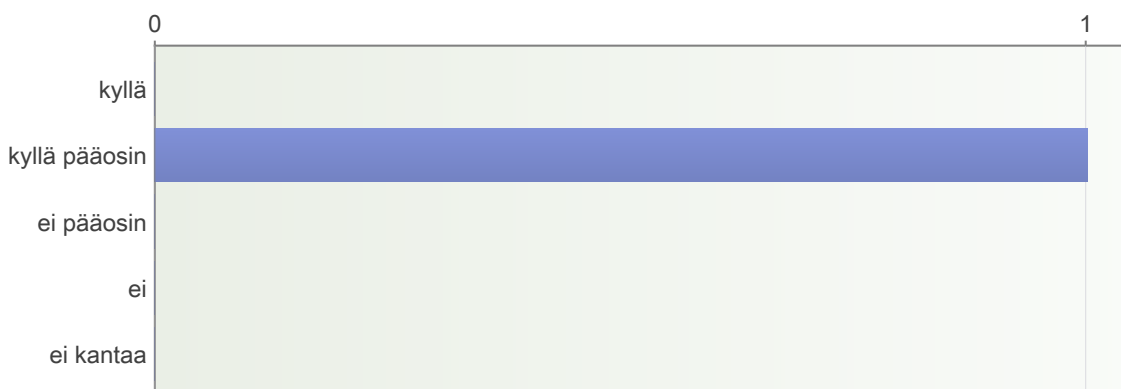
14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Mikäli järjestämisen ja tuottamisen eriyttäminen toimii lakiluonnoksen mukaisesti ja palveluntuottamisessa pystytään karsimaan kustannustehottomat palvelut, riippumatta siitä mikä tahansa niitä tuottaa, ovat edellytykset olemassa.

15. 7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

Vastaajien määrä: 1

16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

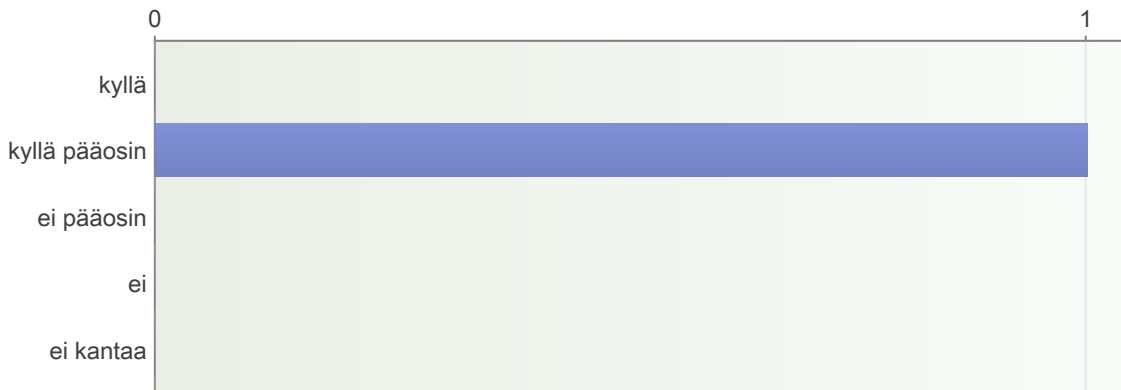
-

Väestön ikääntyessä Suomessa on pyritty lainsäädännöllisesti ratkaisemaan silmäterveyden palvelutarpeen nousua lisäämällä terveydenhuollon ammattihenkilöiden työnjakoa ja -tehtäväsiirtoja. Seuraamalla muiden Pohjoismaiden ja EU:n jäsenmaiden toimia.

Silmäterveyden peruspalveluiden osalta optikoiden ja silmälääkärien työnjako toimii hyvin optikkoliikkeissä, jotka toimivat terveydenhuollon toimintayksiköinä. Näihin toimintayksiköihin kansalaiset ensisijaisesti hakeutuvat etsimään ratkaisua näkemisen ja silmäterveyden ongelmiin. Mikäli silmätautien avovastaanotto palvelut sote-keskuksen yhteydessä toteutuisivat, voidaan todeta, että Suomessa viedään kehitystä päinvastaiseen suuntaan kuin muualla EU:n alueella.

17. 8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

18. Vapaamuotoiset huomiot.

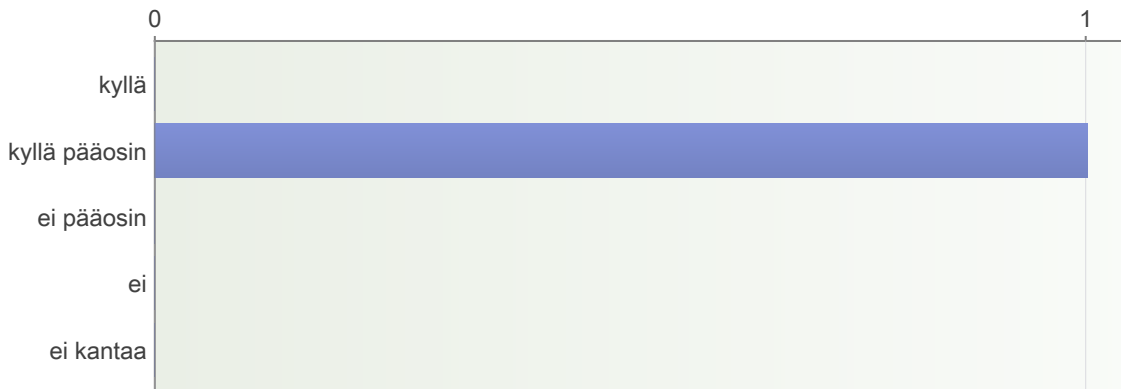
Vastaajien määrä: 1

- Maakuntien vastatessa sote-palveluiden järjestämisestä, on oletettavaa, että ne suurempina toimijoina pystyvät järjestämään palvelut nykyistä kustannustehokkaammin. THL:n hoitoilmoitusrekisteriä, Kelan vuositilastoa ja Taloustutkimusta: Silmälasien käyttö 2016, tutkiessa voidaan arvioida, että sote-keskusten silmäterveyden peruspalveluiden piiriin hakeutuu vuosittain yli 300 000 sellaista henkilöä, joilla ei ole lääketieteellistä tarvetta erikoislääkäritutkimuksiin.

Näin ollen julkisen terveydenhuollon kustannukset lisääntyvät noin 80-100 Meur nykyiseen verrattuna. Katso vastaus kysymykseen 9 b.

19. 9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveyspalveluista. 9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

Vastaajien määrä: 1

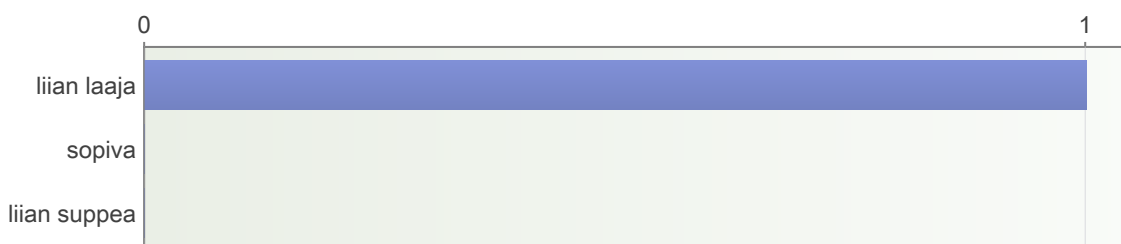

20. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

21. 9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

22. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- SOA toteaa vahvasti, että silmätautien palvelut on pudotettava sote-keskuksen palveluvalikoimasta. Optikkoliikkeissä pystytään tuottamaan kustannustehokasta silmäterveyden peruspalvelua tiiviillä terveydenhuollon ammattihenkilöiden välisellä työnjaolla. Nykyisen palvelumallin purkaminen esitetyllä lakimuutoksella johtaa terveydenhuollon asiakkaiden silmäterveyden peruspalveluiden saatavuuden tosiasialliseen heikentämiseen. Silmätautien palveluiden siirtäminen sote-keskuksen alle ei edistä tavoiteltujen säästöjen aikaansaamisessa.
Suomessa on alle 500 työikäistä silmälääkärinä, joista suurin osa työskentelee yksityisen terveydenhuollon toimintayksiköissä. Näiden silmälääkärien ansiotasoa lienee sellainen, että sote-keskuksien tarjoamat mahdollisuudet kilpailukykyiseen palkanmaksuun ovat heikot. Myös kapitaatiokorvauksen määrä saattaa osoittautua riittämättömäksi.
Vrt. kysymys 8 – tarvittavat säästöt.

23. 9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Ei vastauksia.

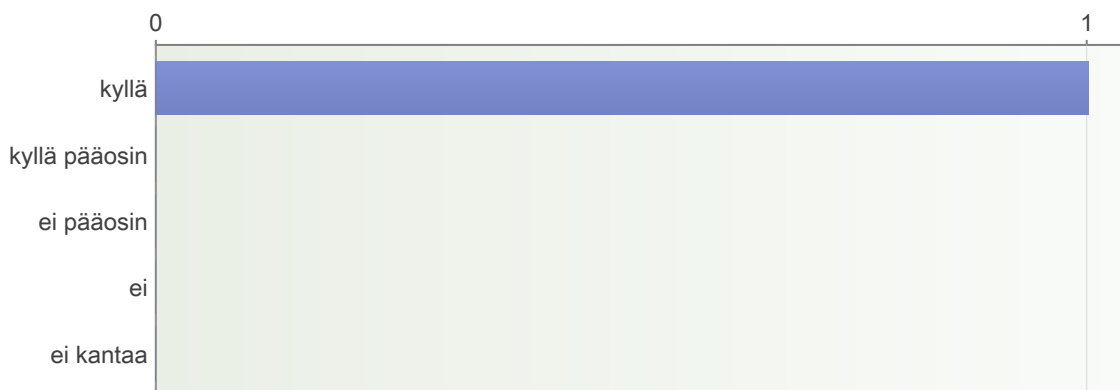
24. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Ei kantaa.

25. 9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

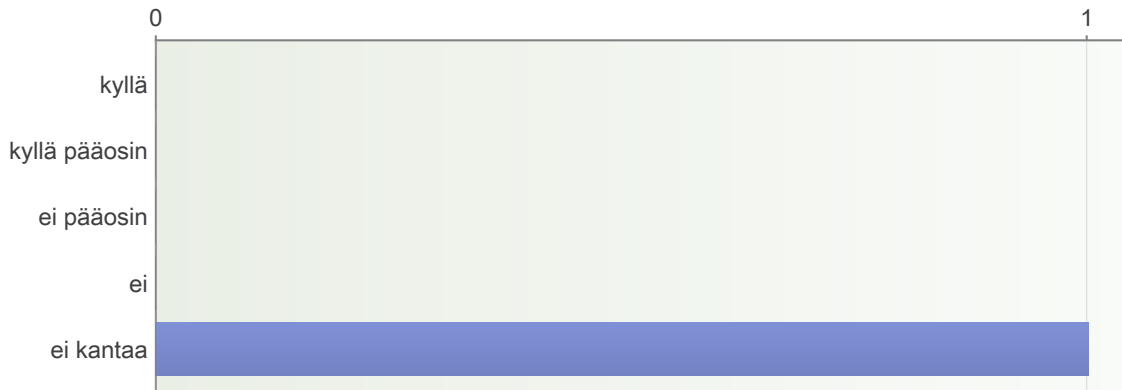

26. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

27. 9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

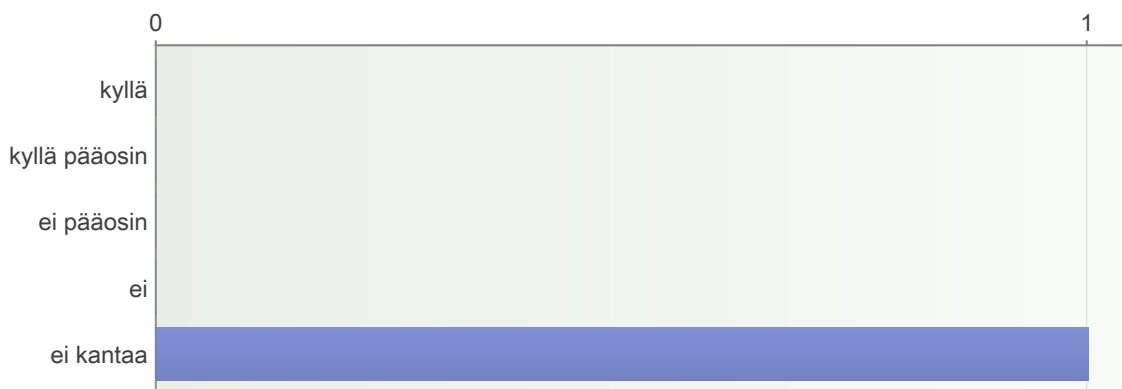

28. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

29. 9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

Vastaajien määrä: 1

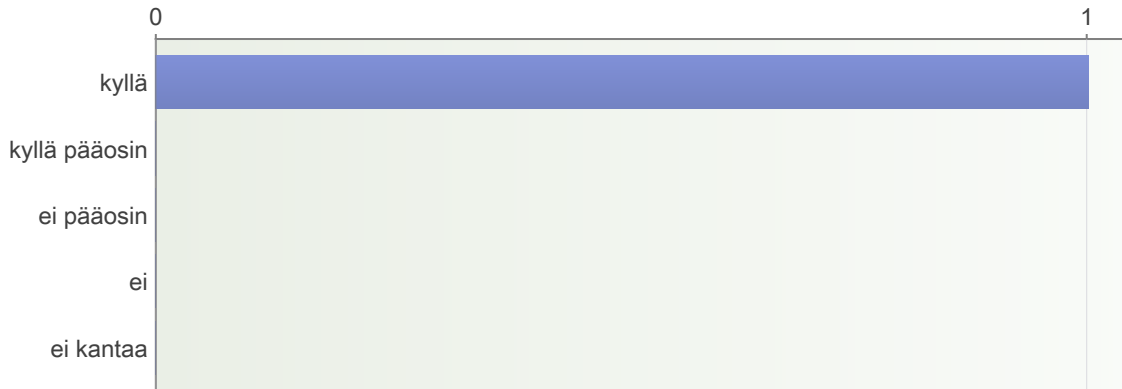

30. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

31. 10. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos. 10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

Vastaajien määrä: 1

32. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

33. 10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

Vastaajien määrä: 1

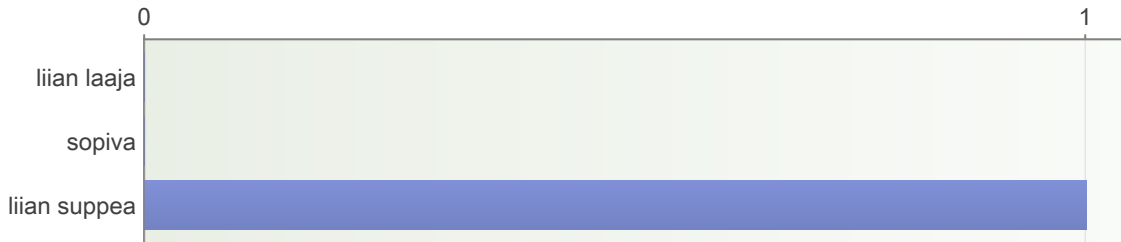

34. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

35. 11. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

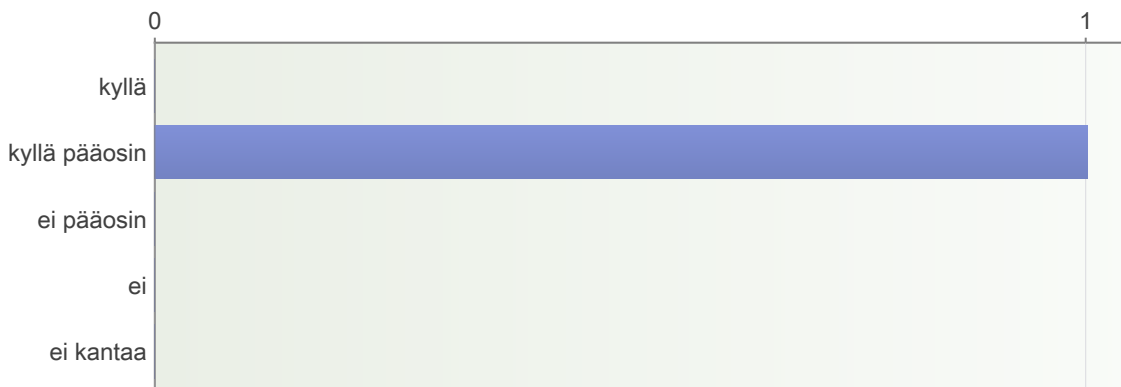
36. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kyseisen pykälän, 1 mom., 11 kohdan yksityiskohtaisiin perusteluihin tulisi lisätä silmätaudit, vastaavasti kuten gynekologia. Näin silmälääkärin avovastaanottopalvelut voitaisiin tuottaa taloudellisesti tehokkaasti nykyisessä optikkoliikeverkostossa asiakasseteliä hyödyntäen. Tällä tavoin pystytään myös järkevästi hyödyntämään optikkoliikeverkostoon tehdyt lain edellyttämät investoinnit.
Lisäksi yksityiskohtaisiin perusteluihin on syytä lisätä terveydenhuollon järjestelmälle suurimman kuormituksen tuovat, väestön ikääntymisen myötä voimakkaasti yleistyvät silmätautien ryhmät: glaukooma, ikärappeumat ja diabeettinen retinopatia, jotka tulevat olennaisesti kuormittamaan myös silmäterveyden peruspalveluja.

37. 11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

Vastaajien määrä: 1

38. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

39. 11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

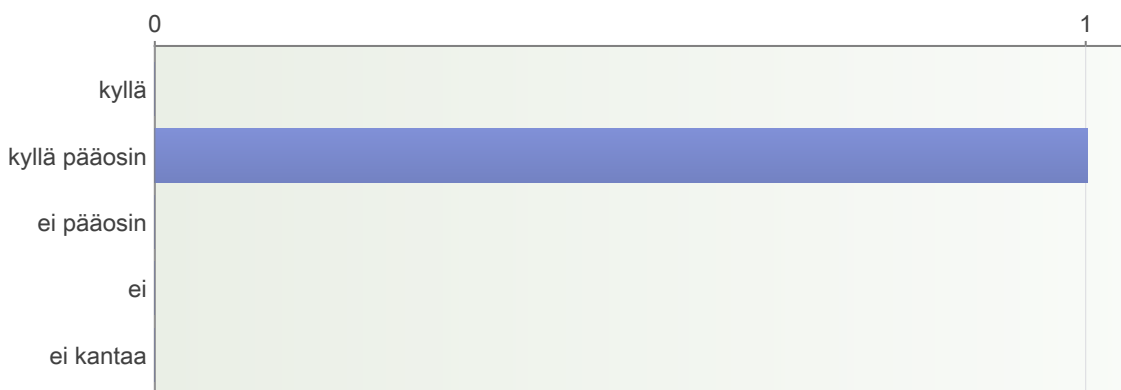

40. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

41. 11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

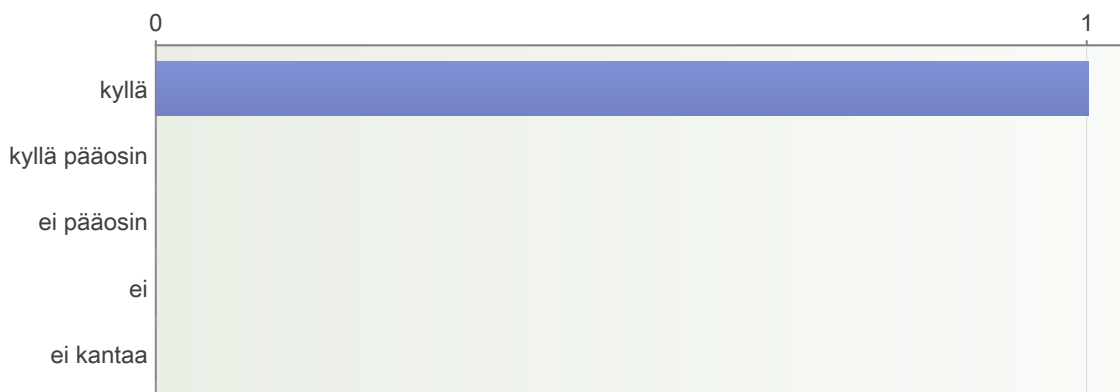

42. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

43. 11e. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun toteuttamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

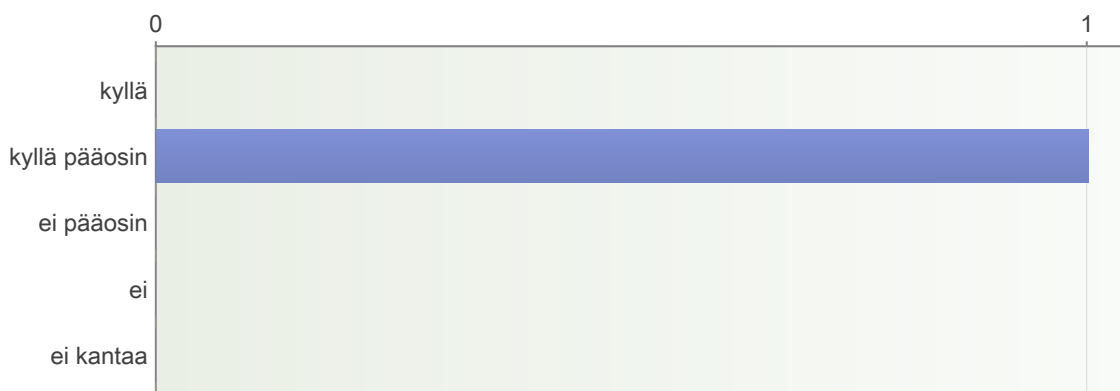

44. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

45. 12. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

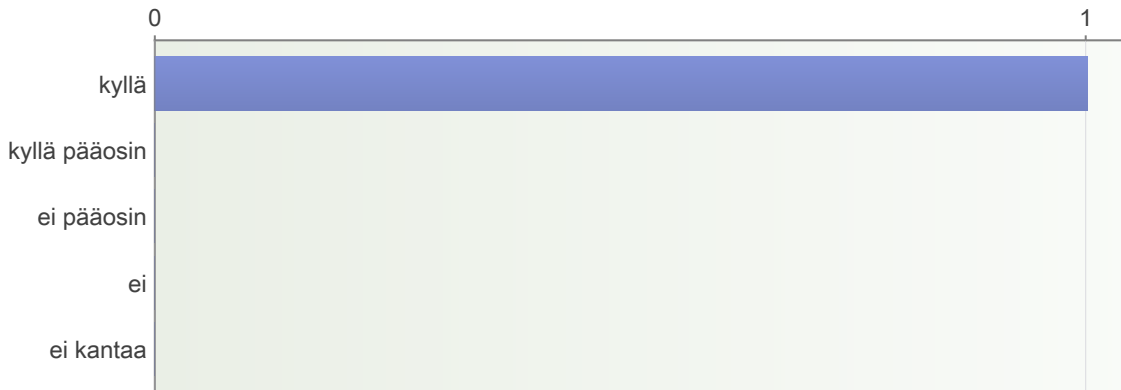

46. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

47. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

Vastaajien määrä: 1

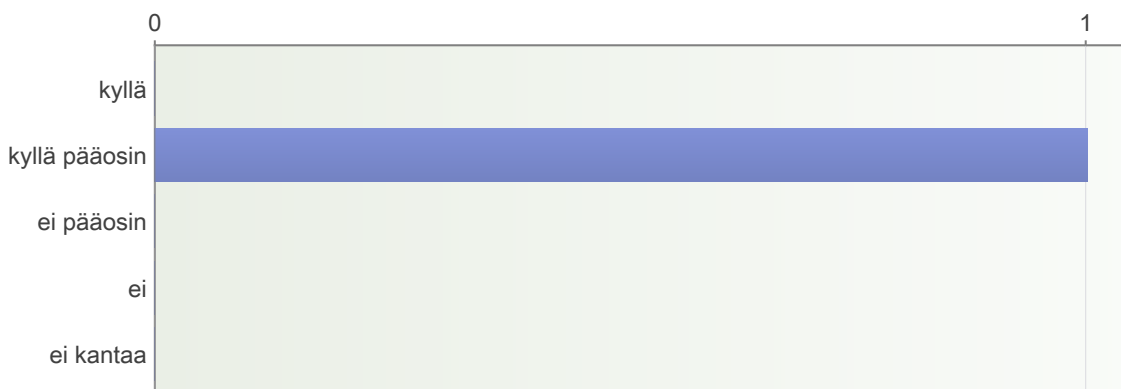

48. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

49. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

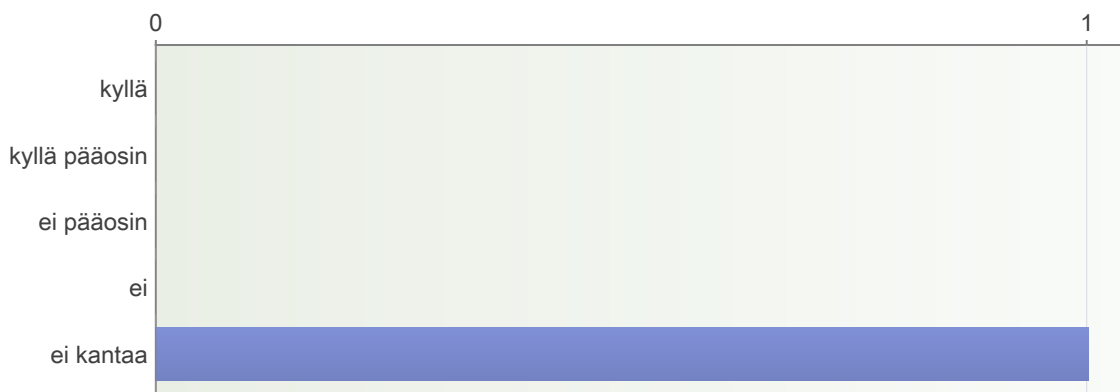

50. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

51. 14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseen.

Vastaajien määrä: 1

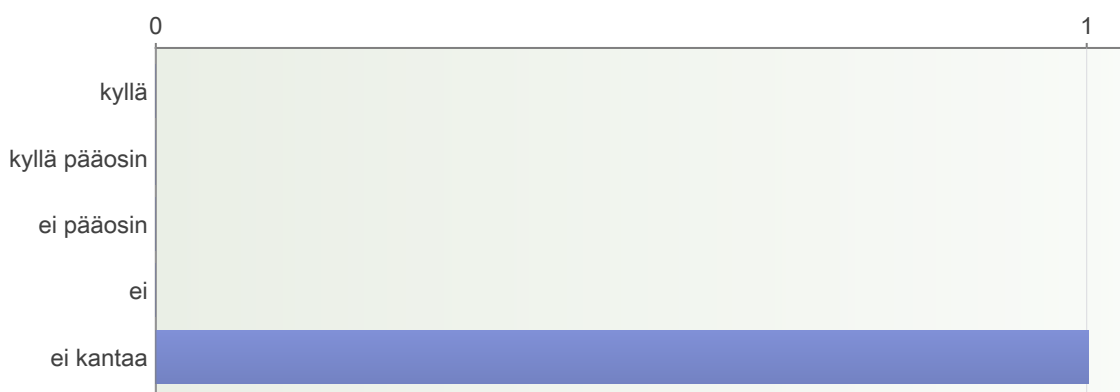

52. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

53. 14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

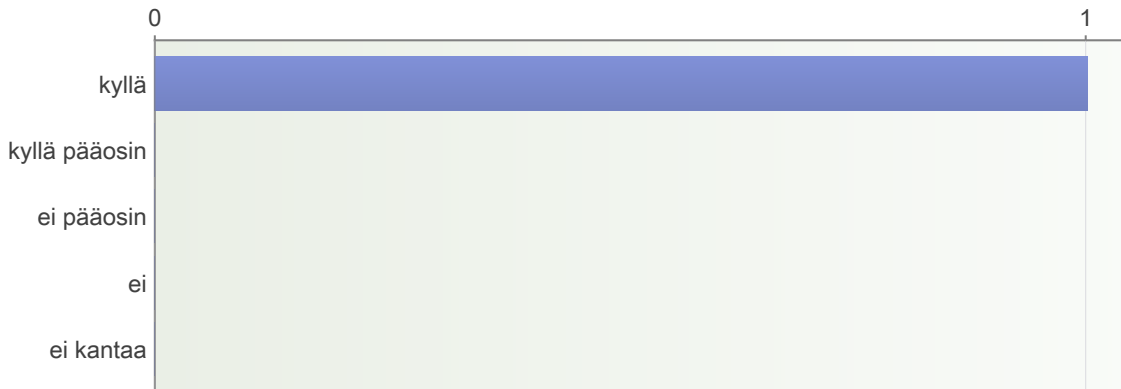

54. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

55. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

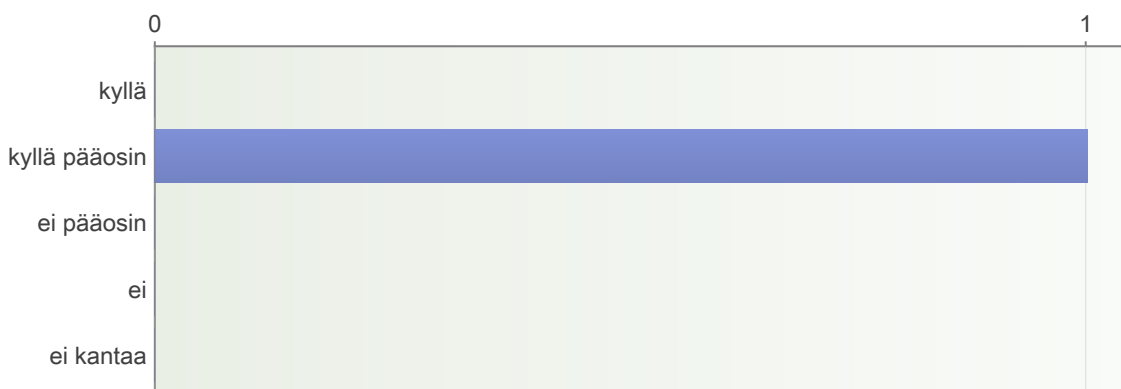
56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

57. 16. Lakiluonnoksen 10 luvussa säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista.

16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

Vastaajien määrä: 1

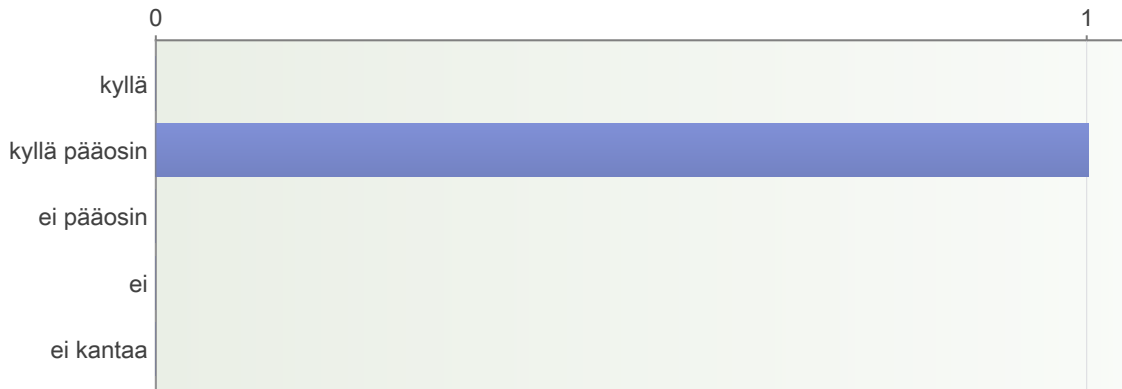

58. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

59. 16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

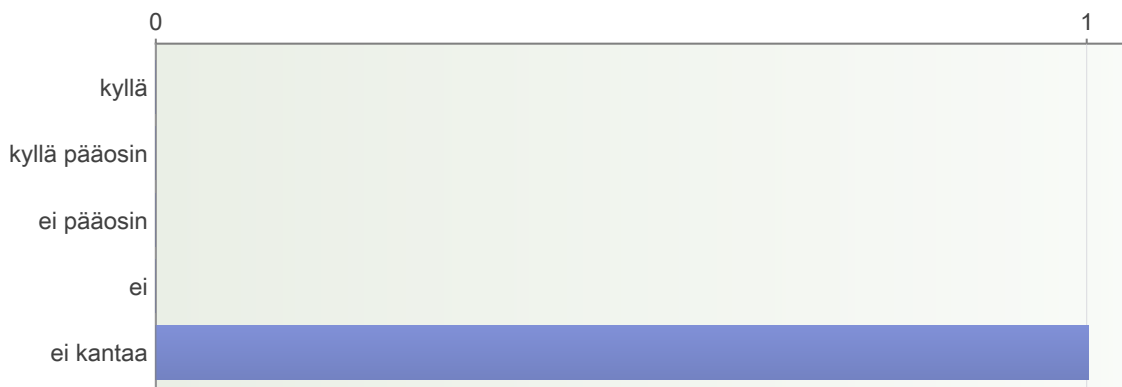
60. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kapitaatiokorvauksen rinnalla kulkevien korvausten tulee olla maltillisia. Mikäli silmätautien palveluita ei poisteta sote-keskuksen palveluvalikoimasta, niin silmätautien palveluissa ei tule ottaa käyttöön minkäänlaista suoriteperusteista korvausta, mikäli kustannussäästöjä halutaan.

61. 16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen tuottajan sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

62. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

63. 17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. 17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakasseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

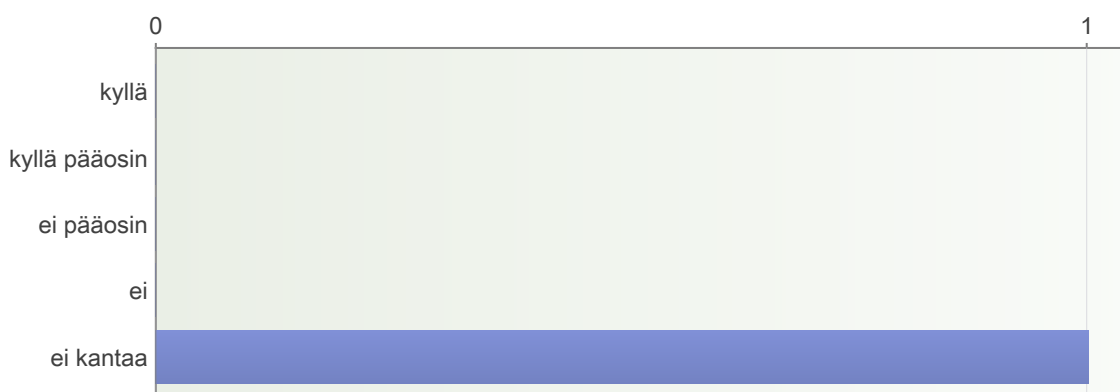

64. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

65. 17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

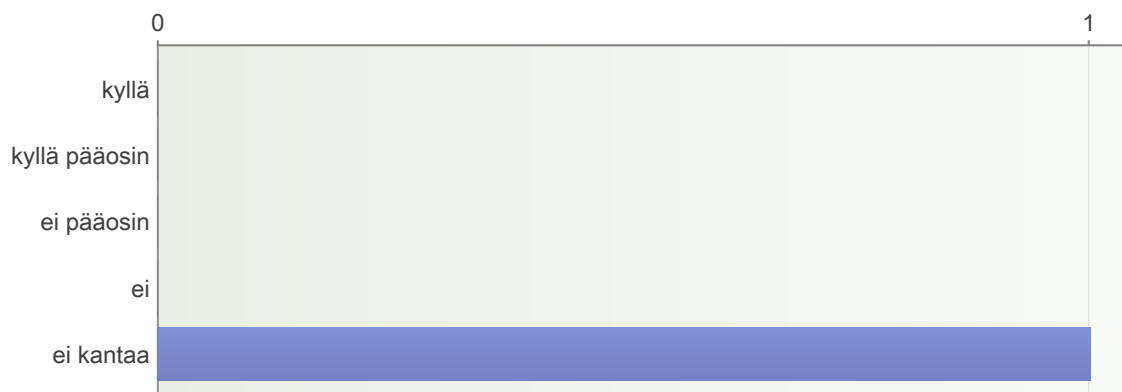

66. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

67. 17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

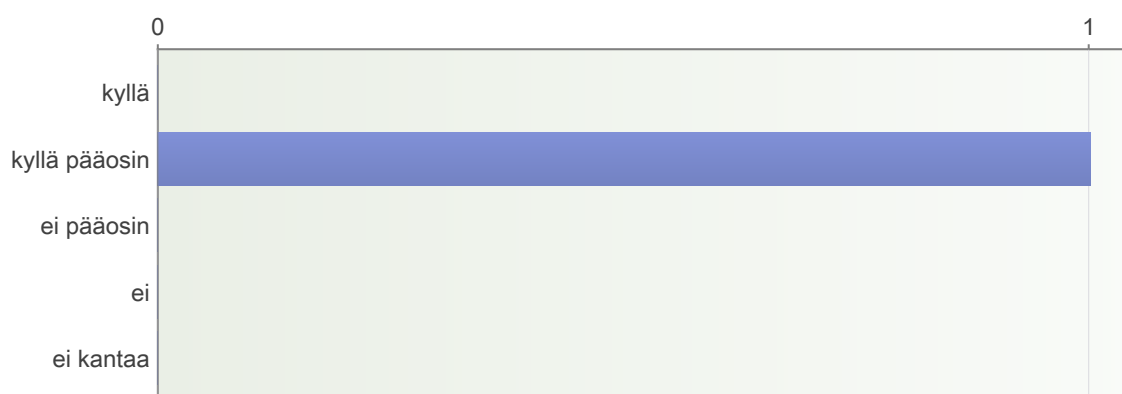

68. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

69. 17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveystalouden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

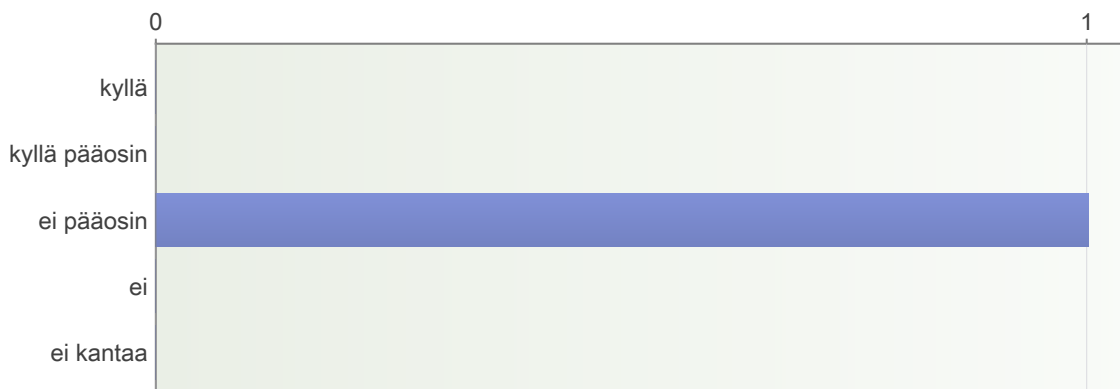
70. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kohtuulliset edellytykset tuottaa maakuntakeskuksen järjestämisvastuulle siirtyviä sote-palveluja. Esitys kuitenkin heikentää pelkästään silmäterveyden palvelutuotantoon keskittyvien yksityisten tuottajien toimintaedellytyksiä, kaihikirurgiaa lukuunottamatta.

71. 17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

Vastaajien määrä: 1

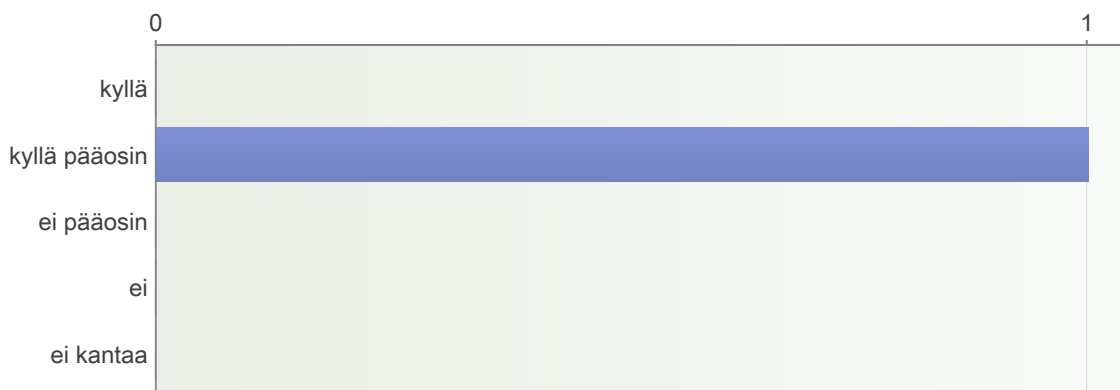
72. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Silmäterveyden peruspalvelujen osalta esitys ei anna pienille toimijoille riittäviä edellytyksiä toimia. Optikkoliikeketjuihin kuulumattoman, yksityisen ammatinharjoittajasilmälääkärin kanssa palveluita tuottavan optikkoliikkeen on käytännössä mahdoton päästä tuottamaan palveluita. maakuntien liikelaitosten ja valtakunnallisten terveystaluyritysten dominoimassa sote-keskusmarkkinassa.

73. 18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

74. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- SOAn tietojen mukaan silmäterveyden peruspalveluiden osalta ei ole tehty minkäänlaista kartoitusta uudistuksen vaikutuksista optikkoliikkeisiin ja siellä toimiviin ammatinharjoittajasilmälääkäreihin ja työsuhteessa toimiviin optikoihin/optometristeihin liittyen.

75. 19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Toteutuessaan tällaisena lakiesitys heikentää kaikkien vain näkemisen ja silmäterveyden palveluiden tuottamiseen keskittyneiden yritysten asemaa ja samalla luonnollisesti niissä työskentelevien laillistettujen optikoiden ja -optometristien työllisyystilannetta.

76. 20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

77. 21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen.

Ei vastauksia.